

VIROLAHDEN KUNTA

Arviointikertomus 2020

Virolahden kunnan tarkastuslautakunta

---

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty 1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain 14 luvussa ja kunnan hallintosäännössä. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm.:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Kunnanvaltuusto on 21.1.2013 § 4 asettanut kuntalain 71 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano arviointivuonna:

Jäsenet

Kimmo Hellstèn, puheenjohtaja
Charles Nyberg, varapuheenjohtaja
Anu Koskela
Aira Paavola

Varajäsenet

Jouni Niemelä
Jaakko Palm
Nikolay Dubrovskiy
Eini Tolsa

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut HT tilintarkastaja Antti Kärkkäinen BDO Auditor Oy:stä. Tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin vuosiksi 2019-2022. Kilpailutuksen tuloksena tilintarkastusyhteisöksi valittiin BDO Auditor Oy.

Tarkastuslautakunta toteutti työnsä hyväksymänsä arviointisuunnitelman mukaisesti kokoon-tumalla kaikkiaan seitsemän kertaa. Perinteistä yhteiskokousta Miehikkälän tarkastuslauta-kunnan kanssa ei arviointivuonna koronavirustilanteen vuoksi voitu järjestää. Tarkastuslauta-kunta perehtyi toimintavuonna kunnan toimintoihin ja talouteen haastattelemalla kunnanjoh-tajaa, hallintojohtajaa, toimialajohtajia sekä tehtäväalueiden vastuuviranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien pöy-täkirjoista, toimintakertomuksesta sekä kunnallisjohdon ja eri tehtäväalueiden henkilöstön haastatteluissa tekemiinsä havaintoihin. Lautakunnan jäsenten esteellisyydet on otettu huo-mioon arviointityössä.

Tilintarkastus

Virolahden kunnan tilintarkastajana vuonna 2020 on toiminut BDO Audiator Oy, vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela. Avustavana tarkastaja on toiminut HT Antti Kärkkäinen. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelmansa toteutumisesta.

2 EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Virolahden kunnanvaltuusto on käsitellyt arviointikertomuksen 2019 kokouksessaan 15.6.2020 ja päättänyt pyytää kunnanhallitukselta lausunnon niistä toimenpiteistä, joihin kertomus antaa aihetta. Kunnanhallitus on merkinnyt 26.10.2020 eri toimialoilta saadut raportit tiedoksi ja antoi ne edelleen tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen annettuihin vastineisiin.

3 KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Virolahden kunnan strategia vuosille 2019 - 2021 on hyväksytty valtuustossa 12.11.2018. Kunnan toimintaa ohjaava visio "Ankkuripaikka meren rannalla" on voimassa vuoteen 2025. Koronatilanteen tuomiin muutoksiin reagoitiin päivittämällä kuntastrategiaa 2020.

Arvoina ovat mm. asukas- ja asiakaslähtöisyys, suvaitsevaisuus ja tasa-arvo, tuloksellisuus ja vaikuttavuus sekä kestävä kehitys.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Eriyisen ilahduttavaa vuodessa 2020 oli se, että kunnasta tuli ns. muuttovoittokunta ja tämä kehitys on näyttänyt myös alkuvuodesta 2021 jatkuvan. Virolahdella sijaitsevien työpaikkojen määrässä oli myös kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Työpaikkojen kasvun soisi näkyvän myös kunnan asukasmäärässä ja sitä kautta verotuloissa.

Kunta tuki myös koronakriisin keskellä alueensa yrityksiä esim. vuokrahelpotusten muodossa. Nämä tukitoimet toki näkyivät saamatta jääneinä tuloina, mutta toimenpiteet olivat perusteltuja alueen elinvoimaisuuden säilyttämiseksi.

Talousarviotavoitteiden yhteyttä kuntastrategiaan on kehitetty ja tätä suositellaan jatkettavan, jotta tilinpäätöksen tai talousarvion lukijalle jää selkeämpi kuva siitä, miten strategiaa käytännössä toteutetaan.

4 KUNNAN TALOUS

Kunnan tilikauden 2020 tulos oli 814 000 euroa ylijäämäinen. Kunnan taseessa on edelleen kertyneitä ylijäämiä vuoden päättyessä yhteensä 9,9 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunta on tarkastellut kunnan taloustilanteen kehitystä keskeisten tunnuslukujen osalta alla olevassa taulukossa. Kunnan toimintavuosi 2020 oli kaikin tavoin poikkeuksellinen COVID-19 pandemian vaikutuksesta. Talouslukujen vertailu edelliseen vuoteen onkin varsin haastavaa.

Talouden keskeiset tunnusluvut			
Tunnusluku	2020	2019	Kehitys edelliseen vuoteen
Vuosikate poistoista, %	148	80	
Omavaraisuusaste, %	43	42	
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	74	77	
Taseen ylijäämä €/asukas	3199	2899	
Lainat €/asukas	5693	5746	
Kassan riittävyys, pv	45	37	
Investointien tulorahoitus, %	196	209	

Virolahden kunnan tulos 2020 oli erittäin hyvä ja noudattelikin pitkälti valtakunnallista kehitystä. Suomen kunnat ovat pääsääntöisesti tehneet hyvät tulokset vuonna 2020 johtuen pitkälti valtion kunnille kohdistamista koronatuista. Sairaanhoidopiirit ovat puolestaan tehneet todella heikkoja tuloksia vuonna 2020. Kymsotenkin vuosi 2020 olikin varsin heikko, joka heijastui myös siihen, että kunta joutui kirjaamaan ns. pakollisen varauksen vastuustaan kuntayhtymälle kertyneistä alijäämistä (n. 0,5 miljoonaa euroa). Kymsoten kustannusten kasvu lienee jatkossa hyvin todennäköinen jo yksistään siitä syystä, että koronatilanne on varmasti aiheuttanut kuntayhtymälle kiinniotettavaa hoitovelkaa.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Virolahden kunnan tilinpäätös on selvästi ylijäämäinen. Huomioitavaa kuitenkin on, että valtion koronatukitoimenpiteet kunnille olivat väliaikaisia, kun koronapandemian vaikutukset puolestaan näkyvät kuntien taloudessa vielä vuosien ajan. Kymsoten menot kasvanevat päättyneen vuoden tasosta, eikä koronapandemian hoito varmasti ainakaan helpota Kymsoten tilannetta. Kunnan menojen kasvuun on edelleen suhtauduttava maltilla.

Kunnan velkamäärä jatkoi laskuaan jo toista vuotta peräjälkeen. Lainamäärä on edelleen korkea, mutta tavoiteltu suunta lainamäärän kääntämisestä laskuun on löydetty. Kunnan investoinnit olivat yli kaksinkertaiset edelliseen vuoteen verrattuna, mutta tulorahoitus riitti silti kattamaan investoinnit eikä lisävelkaa tarvittu ottaa.

Kunnan kassavarat olivat poikkeavan suuret vuoden lopussa. Kassavaroja sijoittamalla riskitömiin ja helposti realisoitaviin sijoitustuotteisiin saataisiin niille varmasti tuottoa pankkitilillä

säilyttämistä paremmin. Vai onko ajateltu rahoittaa esim. osa päiväkodin investoinnista kasvavain?

Kiinteistövero tuotto jäin n. 360 t euroa pienemmäksi kuin talousarviossa oli ennakoitu. Tarkastuslautakunta tiedustelee, olisiko edellisen vuoden kiinteistövero tuottojen toteutuma realistisempi lähtökohta talousarviovaraukselle, kuin nykyiset ennustekehikot.

5 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

5.1 Yleishallinto

Yleishallinnon talousarvioon sisältyy keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan, kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen alaiset toiminnot. Yleishallinnon toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat.

5.1.1 Elinkeino- ja matkailutoimi

Elinkeino toimen tavoitteena on Virolahti -strategian tavoitteiden toteuttaminen. 2020 tavoitteet liittyivät pitkälti Vaalimaan alueen jatkokehitykseen. Länsikeskus 1 rakentaminen valmistui 2020.

Elinkeinopalveluiden tavoitteissa Cursor Oy:n asiakaskontaktit olivat 490 kpl (2019; 166 kpl) ja uusien yritysten määrä 16 kpl (2019; 14 kpl).

5.1.2 Tukipalvelut

Tukipalvelut muodostuvat talous- ja henkilöstöhallinnosta.

Taloushallinto

Talouspalvelujen toteutuma oli alle budjetoidun. Taloushallinnon kaikki menot kohdistetaan muille toimialoille tai ulkopuolisille käyttäjille.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöraportti 2020 on laadittu ja hyväksytty kunnanhallituksessa 22.3.2021. Henkilöstöraportissa kuvataan hyvin poikkeuksellisen vuoden vaikutuksia kunnan henkilöstöön. Sairauspoissaolot olivat 12,6 päivää työntekijää kohden (2019; 17,4). Henkilöstöpoliittinen ohjelma päivitettiin myös 2020.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Henkilöstöraportti antaa hyvän käsityksen kunnan henkilöstötilanteesta. Ilahduttavaa on, että poikkeava vuosi ei estänyt henkilöstösuunnitelmien laadintaa tai kehittämistyötä henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseksi. Kaakon kaksikko 2.0 uudistus toteutettiin suunnitelmien mukaisesti.

Sairauspoissaolot vähenivät edellisestä vuodesta. Kaakon Kaksikon kehityskeskusteluprosentti oli lähes 100 (2019;35 %), mikä on huomattava parannus edelliseen vuoteen verrattuna.

Henkilöstölle vuosi 2020 oli vaikea. Palvelut on kuitenkin kyetty järjestämään hyvin ja henkilöstö ansaitsee kiitosta venymisestä kunnan ja kuntalaisten hyväksi tehdystä työstä.

5.2 Sivistystoimi

Sivistystoimen talousarvio toteutui poikkeukselliseen vuoteen nähden hyvin. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin riittävästi.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueena oli perusopetus ja varhaiskasvatus. Tarkastuslautakunta kuuli sivistys- ja hyvinvointijohtajaa, rehtoria sekä varhaiskasvatusjohtajaa arviointia suorittaessaan.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Toimialan tavoitteiden toteutumista häirtasi poikkeuksellinen vuosi 2020. Valtakunnalliset rajoitustoimenpiteet sulkivat tiloja, peruuttivat tapahtumia sekä siirsivät kouluja etäopetukseen. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vuodesta 2020 selvittiin kuitenkin hyvin ja lakisääteiset palvelut kyettiin tuottamaan poikkeusoloissakin.

5.3 Tekninen toimi

Kuntatekniikka (tekninen toimi) tuottaa kunnan eri toimintojen kiinteistöpalvelut sekä kuntalaisille lakisääteiset kunnallistekniikan, ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja pelastustoimen palvelut. Kaakon Kaksikko 2.0 uudistuksessa kuntatekniikka siirtyi Miehikkälän järjestämisvastuulle. Kuntatekniikan talousarvio toteutui budjetoitua parempana, joskin koronapandemia vaikutti merkittävästi toimintatuottojen budjetoitua alhaisempaan kertymään.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Toimistotilaratkaisuilla päästiin eroon sisäilmaongelmallisista hallintorakennuksista.

Asuntojen vuokrausaste oli vuoden 2020 aikana heikko. Markkinointi on onnistunut ja vuokrausaste on noussut alkuvuonna 2021. Markkinointia on syytä jatkaa.

6 INVESTOINNIT JA HANKINNAT

Virolahden kunnan investointeihin varattiin talousarviossa 2020 määrärahaa 2.077.200 euroa ja toteutuneet investoinnit olivat noin 1.259.279 euroa. Suurin yksittäinen muutos oli Virojoen uuden päiväkodin investoinnin siirtyminen vuosille 2021-2022.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Päätös uuden päiväkodin rakentamisesta oli oikea.

7 KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Virolahden kuntakonserniin kuuluu neljä (4) tytäryhteisöä ja kolme (3) kuntayhtymää sekä kolme (3) osakkuusyhtiötä. Konserniyhteisöille ei ole asetettu toiminnallisia tai taloudellisia tavoitteita.

Konsernin tunnusluvut ovat peruskuntaa heikommat: lainakanta 9.085 €/as (2019: 9.221 €/asukas), ja omavaraisuusaste 25 % (2019: 23 %). Konsernilainamäärä kääntyi laskuun. Konsernitason merkitys on kasvanut, kun kunnan talouden tilaa on ryhdytty arvioimaan myös kuntakonsernin tietojen pohjalta.

Talouden arviointimenettelyyn johtavien raja-arvojen toteutuminen

Tarkastuslautakunta on tarkastellut kunnan ja kuntakonsernin taloustilannetta suhteessa kuntalain mukaisiin talouden arviointimenettelyn mahdollisesti käynnistäviin raja-arvoihin. Tarkastuslautakunta on arvioinnissaan käyttänyt seuraavia värisymboleita:

	=tilanne on hyvä
	=tilanne on huolestuttava
	=tilanne on huono

Kunnan ja kuntakonsernin vuoden 2020 talouslukujen vertailu arviointimenettelyn raja-arvoihin on esitetty seuraavassa taulukossa.

Raja-arvo	Keskimäärin	Kunnan tunnusluku	Arvio
Kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.		Kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää	
Kunnan konsernitaseeseen kertynyt alijäämä: > 1000 €/as (ed. vuosi > 500 €/asukas)		Konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää	

<i>Rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut</i>			
<i>(yhteenveto alakohdista 1-4)</i>			
Kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen		Konsernin vuosikate +3146 t €	
Kunnan tuloveroprosentti ylittää keskimääräisen tulovero-% +1,0 %	19,97 %	20,50 %	
Kuntakonsernin lainamäärä asukasta kohden ylittää puolella kuntakonsernien keskimääräisen	7105 €/asukas 2019 tieto	9085 €/asukas	
Kuntakonsernin suhteellinen velkaatuneisuus >50 %		85 %	

Kunnan rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut ovat huolestuttavalla tasolla etenkin konsernin velkaatuneisuuden osalta. Kunnan ja konsernin taseessa on edelleen ylijäämää, joten kuntalain edellyttämää talouden tasapainottamisvelvoitetta alijäämien kattamiseksi ei ole.

Talouden arviointimenettelykriteereitä on uudistettu 1.3.2019 voimaan tulleessa lakimuutoksessa. Uudistuneissa rahoitusta ja vakavaraisuutta kuvaavissa kriteereissä huomioidaan muun muassa kuntakonsernin vuokratuut lainamäärän lisäksi. Lisäksi kunnan tuloveroprosentti voi jatkossa ylittää 2,0 prosenttia kuntien keskimääräisen tuloveroprosentin.

Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Kuntakonsernin velkamäärä saatiin kääntymään laskuun. Velkamäärä on kuitenkin edelleen merkittävä.

8 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta toteaa, että uudet valtuutetut ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset kuntalain mukaisesti ja tarkastuslautakunta on valvonut, että ilmoitukset on tehty.

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että valtuusto velvoittaisi kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Tilintarkastaja esittää tilintarkastuskertomuksessaan tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta kiittää luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä vuoden 2020 aikana tehdystä hyvästä yhteistyöstä.

Virolahdella 25. toukokuuta 2021

VIROLAHDEN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Charles Nyberg
varapuheenjohtaja

Anu Koskela
varsinainen jäsen

Aira Paavola
varsinainen jäsen

Jouni Niemelä
varajäsen